

14

Lausunto liikenne- ja viestintäministeriölle asetusluonnoksesta joukkoliikenteen tarkastusmaksun suuruudesta

Pöydälle 20.03.2023

HEL 2023-003011 T 03 00 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa liikenne- ja viestintäministeriölle luonnoksesta liikenne- ja viestintäministeriön asetukseksi joukkoliikenteen tarkastusmaksun suuruudesta seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus puoltaa esitystä tarkastusmaksun korottamiseksi 100 euroon Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) toimivalta-alueen järjestämässä joukkoliikenteessä nykyisen 80 euron sijaan.

Joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain (469/1979, jäljempänä tarkastusmaksulaki) 5 §:n mukaan tarkastusmaksu on enintään 40 kertaa niin suuri kuin linja-autoliikenteen alin aikuisen kertamaksu kysymyksessä olevan julkisyhteisön alueella tai halvimman junatyypin alin aikuisen kertamaksu. Tällä hetkellä joukkoliikenteen tarkastusmaksu on 80 euroa HSL:n ja Tampereen kaupungin joukkoliikenneviranomaisen toimivalta-alueilla sekä rautateiden joukkoliikenteessä.

HSL on esittänyt, että HSL-alueen joukkoliikenteen tarkastusmaksu korotettaisiin nykyisestä 80 eurosta 100 euroon. HSL:n mukaan liputta matkustamisen vuoksi siltä jää vuodessa saamatta lipputuloja arviolta 15–25 miljoonaa euroa ja liputtomuus on lisääntynyt viime vuosina. Liputta matkustavien osuus on ollut viime vuosina keskimäärin noin 4 prosenttia.

Tarkastusmaksun kohtuullisuutta arvioidessa esitystä 100 euron tarkastusmaksusta puoltaa se, että matkalippujen hinnat ovat nousseet vuodesta 2007, jolloin tarkastusmaksu korotettiin 80 euroon. Tarkastusmaksun on perusteltua seurata lippujen hintakehitystä, koska sen tavoitteena on vähentää liputta matkustamisen taloudellista kannattavuutta. Tarkastusmaksun rahamäärän tulee olla vaikuttava, jotta maksulla on ennalta estävyyttä.

Tarkastusmaksulaissa maksun enimmäismäärä määräytyy alimman aikuisen kertalipun mukaan. Ehdotettu 100 euron tarkastusmaksu on tarkastusmaksulaissa säädetyn enimmäismäärän mukainen (40x3,10 euroa=124 euroa). Tampereella, missä joukkoliikenteen tarkastusmaksu on 80 euroa, aikuisen alimman kertalipun hinta on 2,10 euroa (40x2,10 euroa=84 euroa). Jyväskylässä joukkoliikenteen tarkastusmaksu on 60

euroa ja aikuisen alimman kertalipun hinta lähimaksulla maksaessa on 1,95 euroa (40x1,95 euroa=74 euroa). Vuonna 2007 HSL-alueen alimman kertalipun hinta oli 2,20 euroa (40x2,20 euroa=88 euroa). On perusteltua, että tarkastusmaksun rahamäärä on suurempi alueella, jonka joukkoliikenteessä kertalipun hinta on korkeampi.

HSL on joustavoittanut ja helpottanut tarkastusmaksun suorittamista pidentämällä tarkastusmaksun maksuaikaa seitsemästä vuorokaudesta 30 vuorokauteen. Tarkastusmaksun voi myös maksaa kuluitta ja korkoitta useammassa maksuerässä. Nämä HSL:n tekemät muutokset voivat vähentää maksujen laiminlyöntejä maksuvaikeuksien vuoksi.

Tarkastusmaksulakia koskevassa hallituksen esityksessä todetaan, että tarkastusmaksun korotusta harkittaessa tulisi ottaa huomioon suhde rikesakkomääriin. Vuonna 2020 voimaan tullut tieliikennelaki sisältää säännökset liikennevirhemaksusta, joka korvasi rikesakon. Ehdotettua 100 euron tarkastusmaksua ei voida pitää tässä merkityksessä erityisen ankarana seurauksena.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa luonnoksesta liikenne- ja viestintäministeriön asetukseksi joukkoliikenteen tarkastusmaksusta. Lausunto pyydetään antamaan osoitteessa lausuntopalvelu.fi julkaistuun lausuntopyyntöön 31.3.2023 mennessä.

Asetusluonnos

Liikenne- ja viestintäministeriön asetusta joukkoliikenteen tarkastusmaksun suuruudesta (932/2018) ehdotetaan muutettavaksi siten, että joukkoliikenteen tarkastusmaksun suuruus olisi 100 euroa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toimivalta-alueellaan järjestämässään joukkoliikenteessä nykyisen 80 euron sijaan.

Tarkastusmaksun enimmäismäärästä säädetään joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain (469/1979) 5 §:ssä, jonka mukaan tarkastusmaksu saadaan vahvistaa enintään 40 kertaa niin suureksi kuin linja- ja autoliikenteen tai halvimman junatyypin alin aikuisten kertamaksu kysymyksessä olevan julkisyhteisön alueella. Lain 5 §:n mukaan tarkastusmaksun suuruudesta säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Tarkastusmaksun korottamisen tavoitteena on vaikuttaa liputta matkustamisen kannattavuuteen. Tarkastusmaksulla ja riittävän suurella kiinnijäämisriskillä voidaan vähentää liputta matkustamista.

27.3.2023

Asia/14

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Linden, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 28.2.2023
- 2 Lausuntopyyntö 28.2.2023, liite, joukkoliikenteen tarkastusmaksu Suomi 2023 luonnos fi
- 3 Lausuntopyyntö 28.2.2023, liite, Perustelumuiستio

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Liikenne- ja viestintäministeriö

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566